

24. April 2019

UPA 2019/59
Aqqalu C. Jerimiassen

Meeqqat atuarfiani digitalimut piorsaanerup taamatullu digitalimik atuinerup immikkut ilinniartitsissutigineqartalernissaat anguniarlugu inatsisissamut siunnersuummik saqqummiuseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Suliamut tassunga atatillugu Naalakkersuisut attavigissavaat Institut for Læring aamma kommunit siunertaralugu UV-mut atortunik naapertuuttunik ineriartortitsinissaq aamma ilinniartitsisutut ilinniaqqissinnaanissaat.

(Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit)

Facebook, Youtube, Twitter, Instagram, Snapchat allarpaalulaannguillu tassaalersimapput ullutsinni inooriaatsitsinni akuulluinnalersimasut.

Allaalluunniimmi aanngajaarniutunik atornerluinermiik immaqa ilaatigut nakkaaffigineqarnerulernikuulersimallutik, taamaakkaluartoq ineriartorneq taama ingerlatillugu aporfeqartinneqarsinnaanngilaq, ippassarmi suliarineqartut digitalikkut ullumikkut qaangeereersimasalernikummata.

Ukiuni makkunani nalaattalerparputtaaq cyberangreb, imalu ilaatigut piareersimannigitsigisinnaalluta nunatsinni digitalikkut siuarsimassuserput naak ulluinnarsiutigigaluaqalugu illersorsinnaanissaa ilisimasaqarfiginera killeqarluinnarluni. Siunissaq isumannaatsoq innuttaasut qitiutittuarlugit sulissagutta una namminerni oqariartussooq meerartagut meeqqat atuarfiini immikkut digitalimut tunngasumik ilinniartissagutsigit.

Eqqaamasassarpulli uani tullinnguuttortaaq tassaasariaqalissaaq, qarasaasiat, mobilit, tabletit Ipad-illu silarsuaannik meerartagut ilinniartinneroqqissagutsigit meeqqat aturfiani aneerneq, inuttut qanimut oqaluulluni pinnguarluni silaannarissumi aneersinnaaneq mattusimaannalerani digitalip silarsuaani ilanngullugu atuartitsissutini ilanngunneqartariaqartutut eqqarsaatissiissutigerusunnarmat.

Siunissaq ungasinnerusoq isigalugu inuiaqatigiinneq toqqissisimaneq cyberangreb, naliginnarlu inuit namminneq pigisaanik ilaatigut paquminarsinnaasunik siammarterisarnepur akiorniarneqarsinnaanerannuttaaq arlalitsigit iluaquteqarsinnaanerannut killormulluunniit ajornanninnerulersinneqarnerinut tikkuussissaaq. Taamattumik ila nalilersorluarnissaa pisariaqarpoq.

Uani iluaqutissat siunissamut takusinnaasagut tassaasinnaapput, inuussutissarsiornikkut nutaarluinnarni maanna meerartatta siunissami pilersitsisinnaanerap, assersuutigalugu software-inik,

app-inik ilaatigulluunniimi immaq operativsysteminik nunatsinni nammineq sanasoqartalerneratigut avammut nunatta niuernera nutaarluinnaq ammarneqarsinnaammat. Ukiumininnguanimmi kingumut qivialaarutta takusinnaaqaarput mobilinut operativsysteminik sanaartortarnermi qanoq unnammilleqatigiinneq annertutigisinnaanersoq allaallumi ilaatigut “toqunngisaannartussatut” isigisat piffissap sivikitsuinnaap iluani nutaanik suujunnaarsinneqavittarmata.

Nunarsuatsinnilumi maanna allanittaaq erfalasimaarutissatsinnik aatsaat taama atorfissaqartitsitigaagut timersornerup avataatigut, ilaatigut soorlu eSport eqqarsaatigalugu meerartatta tamassumunnga qaammaasaqarnerunissaata suli siuariartortinnissaanik una toqqammaviliisussaammat. Maannalumi isertuunneqarsinnaannegeqaaq nunarsuaq tamakkerlugu online-imik spillerneqartartoq Fortnite teqeqqoq suna tamarmi takusarput nunatsinni tamassumunnga sunerneqarsimaqimmat. Assigisaanillu allarpassuit online-imik unammissutaasartut maanna nunarsuaq tamakkerlugu pissartanngorniunnissaarsuarnik ingerlanneqartartut timersornermiilluunniit aningaasartaqarnerulersimammata, assersuutigiinnariaraannimi siornaak 2017-imi decemberimi Odense Counter-Strikes Pro League ingerlanneqarmat ajugaasut \$1mio. akissarsitinneqarput.

Siunissarlumi ungasinnerusoq isiginerani pingaartuuvoq meerartatta inuusuttortattalu perorsimaleriarunik qarasaasiaqarfissuarnik nunatsinnut nittarsaassisinnaanerit pitsaanipilussuannorsinnaammat, taamaalillutalu nunanik allanik isumalluuteqarnerput annikillisarneqarsinnaassaqqimmat.

Pinngortitaq avatagiisivullu siunissamut avungarsuaq isigigaanni nunarsuatsinni orpippassuit nungusarneqarnerannuttaaq akiuiniarnermut annikikkaluamik ikiuussinnaanerput nunatta avammut isigineqarnerut sunniuteqarsinnaassaaq, tamannaavorlumi digitaliinnapajaasumik ingerlalnerritta ersiutigisinnaajumaagassaa.

Naggataagullu eqqumaariffigeqquinnarparput nunarput isorartoqqimmat digitalinngorsaassangutta attaveqaateqarnikkut pitsaasumik patajaatsumillu ingerlassagutta maanna attaveqaatigut atorneqartut plan b-mik peqartuartarnissaat maanna ullutsinni attaveqaatitigut nalaannerlutagut akisoqisut pinaversaartissagaanni.

Ataatsimiitsitaliami susassaartumi nalilersorluarlugu suliarineqarnissaa innersuullugu Atassummiik akueraarput.